

Persbericht

12 september 2011

'Bestuurlijk gedonder'

Onderzoek naar bestuurlijke probleemgemeenten in Nederland

Hoe komt het dat sommige gemeenten een permanent actieve bestuurlijke vulkaan lijken te zijn, waarbij burgemeesters of wethouders met grote regelmaat voortijdig opstappen of het college uit elkaar klappt? "Een van de conclusies van mijn onderzoek is dat vooral de individuele kwaliteiten van gemeentebestuurders en de hechtheid van de coalitie een belangrijke rol spelen bij de bestuurlijke destabiliteit van dergelijke probleemgemeenten", aldus Milo Schoenmaker. Op 22 september a.s. hoopt hij aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Maastricht te promoveren op zijn proefschrift 'Bestuurlijk gedonder'. Promotor is prof. dr. A.F.A. Korsten.

Schoenmaker, in het dagelijks leven burgemeester van Bussum, deed onderzoek naar bestuurlijke probleemgemeenten. Dit zijn gemeenten waar in twee opeenvolgende raadsperioden sprake is van het gedwongen vertrek van een individuele burgemeester of wethouder(s), een college zeker twee keer van politieke samenstelling is veranderd en minimaal één keer een grote bestuurscrisis heeft plaatsgevonden. Hij bracht in kaart hoeveel burgemeesters, wethouders en/of colleges er sneuvelden in de periode 1998-2010 bij alle gemeenten in Nederland. In totaal ging het om 699 wethouders en burgemeesters en 227 colleges. Na analyse konden negen gemeenten worden aangemerkt als bestuurlijke probleemgemeente: Beverwijk, Delfzijl, Den Helder, Hilversum, Leerdam, Leiden, Losser, Valkenswaard en Zundert. In vier gemeenten (Delfzijl, Den Helder, Leiden en Zundert) voerde Schoenmaker een casestudie uit, om te achterhalen wat de verklaring is voor de aanhoudende crisissituatie in deze gemeenten. "Omdat ik zelf burgemeester ben, was het voor mij het eenvoudigst te beginnen bij de burgemeesters, mijn collega's. Van daaruit ben ik verder gegaan. Iedereen werkte zonder terughoudendheid mee", aldus Schoenmaker.

Mensenwerk

De centrale vraag was: is er een patroon van veel voorkomende, crisisaanjagende factoren te ontdekken in deze gemeenten? Schoenmaker ontdekte dat voor het ontstaan en voortbestaan van crisissituaties in bestuurlijke probleemgemeenten niet één oorzaak aan te wijzen valt. Wat wel bleek was dat vooral interne politieke zaken een belangrijke rol spelen in het ontstaan van een bestuurscrisis, met als belangrijkste drie factoren: de individuele kwaliteiten van de burgemeester en/of de wethouder(s) en de afwezige hechtheid van de coalitie. De rol van de pers of van de burgers bleek bijvoorbeeld veel minder groot te zijn als veroorzaker. Schoenmaker verklaart dit als volgt: "Als de burgemeester of de wethouder niet goed opgewassen zijn tegen de functie, zelf in opspraak komen of een moeizame relatie hebben met hun achterban loopt dat in de probleemgemeenten al snel uit op een bestuurlijk probleem. Of het ook een echte bestuurscrisis wordt, hangt echter vooral af van de hechtheid van de coalitie. Als om wat voor reden dan ook de coalitie onder druk komt te staan, blijkt de positie van bestuurders of hele colleges in dergelijke gemeenten broos te zijn. Politiek blijft mensenwerk." Het proefschrift eindigt met een aantal suggesties om de situatie te verbeteren.

Milo Schoenmaker (1967) studeerde politicologie aan de Universiteit van Amsterdam. Vanaf 1994 is hij actief in de politiek, eerst als gemeenteraadslid, later als wethouder van Haarlemmermeer. Sinds 2003 is hij burgemeester van Bussum.

Noot voor de pers: Voor meer informatie over de inhoud van dit persbericht kunt u terecht bij Flore Clerkx, persvoorlichter UM, tel. 043 388 5230 of 06 245 57 245, e-mail flore.clerkx@maastrichtuniversity.nl. De afdeling Marketing and Communications van de UM is bereikbaar via 043 388 5222, e-mail pers@maastrichtuniversity.nl. Voor urgente zaken buiten kantooruren: 06 245 57 245. De persberichten van de Universiteit Maastricht staan op internet: www.maastrichtuniversity.nl/pers. Zie ook het Research Magazine voor interessant onderzoek aan de UM.

